

P L A N
UPRAVLJANJA OTPADOM

Berane, januar 2016.godine

Obrazac: PUO - PO

PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM PROIZVOĐAČA OTPADA

Podaci o proizvođaču otpada	
Naziv i sjedište, odnosno ime i adresa proizvođača otpada: JZU Dom zdravlja „Dr Nika Labović“ Berane ul. Miljana Tomičića, bb, 84300 Berane	
Poreski identifikacioni broj proizvođača otpada: 02012146	
Grad/Opština: Berane	
Kontakt osoba (ime i prezime/tel/fax/e-mail): Dejan Ćorac, +382 69 474 391; fax: +382 51 233 324; dejan.c@t-com.me	
Period na koji se plan odnosi: od 2016. do 2019. godine	
Podaci o planiranim količinama otpada	
Vrsta otpada sa kataloškim brojem iz kataloga otpada: <ul style="list-style-type: none"> Otpad čije sakupljanje i odlaganje podliježe posebnim zahtjevima zbog sprječavanja infekcije, *18 01 03; <div style="text-align: right;">(sa * se obilježava opasna vrsta otpada)</div>	
Mjesto nastanka otpada, KO i brojevi parcela	JZU Dom zdravlja „Dr Nika Labović”, Adresa: ul. Miljana Tomičića bb Berane. Katastarska parcela broj: 865/3, KO Berane.
Količina otpada (u kg ili t/god)	2.000 kilograma godišnje
Za opasni otpad: oznaka svojst(va)ava otpada iz Liste opasnih svojstava otpada	*18 01 03
Period tokom kojeg će se obavljati postupak ili aktivnost koje kao rezultat imaju proizvodnju otpada	2016 - 2019.godina
Način upravljanja otpadom	Predaje se Ekomedica d.o.o. Podgorica
Broj: 159 Datum: 22.01.2016.god.	Ime i prezime lica koje je sačinilo plan upravljanja otpadom: Dejan Ćorac Potpis:

Obrazac: PUO - PO

PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM PROIZVOĐAČA OTPADA

Podaci o proizvođaču otpada	
Naziv i sjedište, odnosno ime i adresa proizvođača otpada: JZU Dom zdravlja „Dr Nika Labović“ Berane ul. Miljana Tomičića, bb, 84300 Berane	
Poreski identifikacioni broj proizvođača otpada: 02012146	
Grad/Opština: Berane	
Kontakt osoba (ime i prezime/tel/fax/e-mail): Dejan Ćorac, +382 69 474 391; fax: +382 51 233 324; dejan.c@t-com.me	
Period na koji se plan odnosi: od 2016. do 2019. godine	
Podaci o planiranim količinama otpada	
Vrsta otpada sa kataloškim brojem iz kataloga otpada: <ul style="list-style-type: none"> Ljekovi drugačiji od 18 01 08 (drugačiji od citotoksičnih i citostatičnih), 18 01 09. <p style="text-align: right;">(sa * se obilježava opasna vrsta otpada)</p>	
Mjesto nastanka otpada, KO i brojevi parcela	JZU Dom zdravlja „Dr Nika Labović“, Adresa: ul. Miljana Tomičića bb Berane. Katastarska parcela broj: 865/3, KO Berane.
Količina otpada (u kg ili t/god)	20 kilograma godišnje
Za opasni otpad: oznaka svojst(va)ava otpada iz Liste opasnih svojstava otpada	
Period tokom kojeg će se obavljati postupak ili aktivnost koje kao rezultat imaju proizvodnju otpada	2016 - 2019.godina
Način upravljanja otpadom	Predaje se Hemosan d.o.o. Bar
Broj: 159-2 Datum: 22.01.2016.god.	Ime i prezime lica koje je sačinilo plan upravljanja otpadom: Dejan Ćorac Potpis:

Obrazac: PUO - PO

PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM PROIZVOĐAČA OTPADA

Podaci o proizvođaču otpada	
Naziv i sjedište, odnosno ime i adresa proizvođača otpada: JZU Dom zdravlja „Dr Nika Labović“ Berane ul. Miljana Tomičića, bb, 84300 Berane	
Poreski identifikacioni broj proizvođača otpada: 02012146	
Grad/Opština: Berane	
Kontakt osoba (ime i prezime/tel/fax/e-mail): Dejan Ćorac, +382 69 474 391; fax: +382 51 233 324; dejan.c@t-com.me	
Period na koji se plan odnosi: od 2016. do 2019. godine	
Podaci o planiranim količinama otpada	
Vrsta otpada sa kataloškim brojem iz kataloga otpada: <ul style="list-style-type: none"> • Mješani komunalni otpad, 20 03 01 <div style="text-align: right;">(sa * se obilježava opasna vrsta otpada)</div>	
Mjesto nastanka otpada, KO i brojevi parcela	JZU Dom zdravlja „Dr Nika Labović”, Adresa: ul. Miljana Tomičića bb Berane. Katastarska parcela broj: 865/3, KO Berane.
Količina otpada (u kg ili t/god)	40.000 kilograma godišnje
Za opasni otpad: oznaka svojstava otpada iz Liste opasnih svojstava otpada	
Period tokom kojeg će se obavljati postupak ili aktivnost koje kao rezultat imaju proizvodnju otpada	2016 - 2019.godina
Način upravljanja otpadom	Predaje se „Komunalno“, d.o.o. Berane
Broj: 159-3 Datum: 22.01.2016.god.	Ime i prezime lica koje je sačinilo plan upravljanja otpadom: Dejan Ćorac Potpis:

OPIS TEHNOLOŠKOG PROCESA

(vrsta djelatnosti prema klasifikaciji djelatnost, opis objekta, odnosno postrojenje, kapacitet proizvodnje, ulazne sirovine i slično)

Djelatnost

Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja „Dr Nika Labović“ Berane ima ulogu referentnog centra primarne zdravstvene zaštite koji pruža, odnosno omogućava, podršku izabranom timu ili izabranom doktoru za ukupno 33.970 stanovnika od čega 28.515 stanovnika opštine Berane i 5.455 stanovnika opštine Petnjica, dok specifične vrste usluga pruža i velikom broju stanovnika susjednih opština.

JZU Dom zdravlja „Dr Nika Labović“ Berane obezbjeđuje podršku za 14 izabranih doktora za odrasle od čega 12 u opštini Berane i 2 izabrana doktora za odrasle u opštini Petnjica, kod kojih je u ukupno registrovano 24.745 osiguranika Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore, od čega u Beranama 21.664, a u Petnjici 3.081 osiguranik.

Kod pet izabranih doktora za djecu registrovano je ukupno 9.550 od čega 8.429 djece u Beranama, dok je u Petnjici registrovano 1.121 dijete.

Kod dva izabrana doktora za žene registrovano je ukupno 7.987 žena starosti od 13 do 65 godina.

Usluge

Dom zdravlja Berane pruža usluge iz oblasti:

- 1) imunizacije protiv vakcino-preventibilnih zaraznih bolesti,
- 2) otkrivanja i suzbijanja činilaca koji utiču na pojavu i širenje zaraznih i nezaraznih bolesti,
- 3) zdravstvene zaštite žena i planiranja porodice, i
- 4) kućnog liječenja i patronažne zdravstvene zaštite.

Dom zdravlja Berane kroz rad pet centara i tri jedinice za podršku omogućava, odnosno pruža podršku izabranim timovima i izabranim doktorima iz sljedećih oblasti:

- 1) sprovođenja zdravstvene edukacije i obrazovanja o najčešćim zdravstvenim problemima i metodama njihove identifikacije, prevencije i kontrole;
- 2) higijensko-epidemiološke zaštite;
- 3) zaštite mentalnog zdravlja;
- 4) liječenja plućnih bolesti i TBC;
- 5) mikrobioloških dijagnostičkih procedura.

Osim pomenutih oblasti, Dom zdravlja Berane organizuje i specifičnu zdravstvenu zaštitu zaposlenih.

Timovi izabranih doktora, centri i jedinice za podršku Doma zdravlja građanima opštine Berane, godišnje pruže oko 430.000 usluga iz oblasti primarne zdravstvene zaštite.

Prosječno, svakog dana zaposleni Doma zdravlja građanima opštine Berane i Petnjica pružaju 1.190 usluga primarne zdravstvene zaštite.

Zaposleni

U Domu zdravlja Berane trenutno radi 112 stalno zaposlenih i 7 zaposlenih na određeno vrijeme od čega:

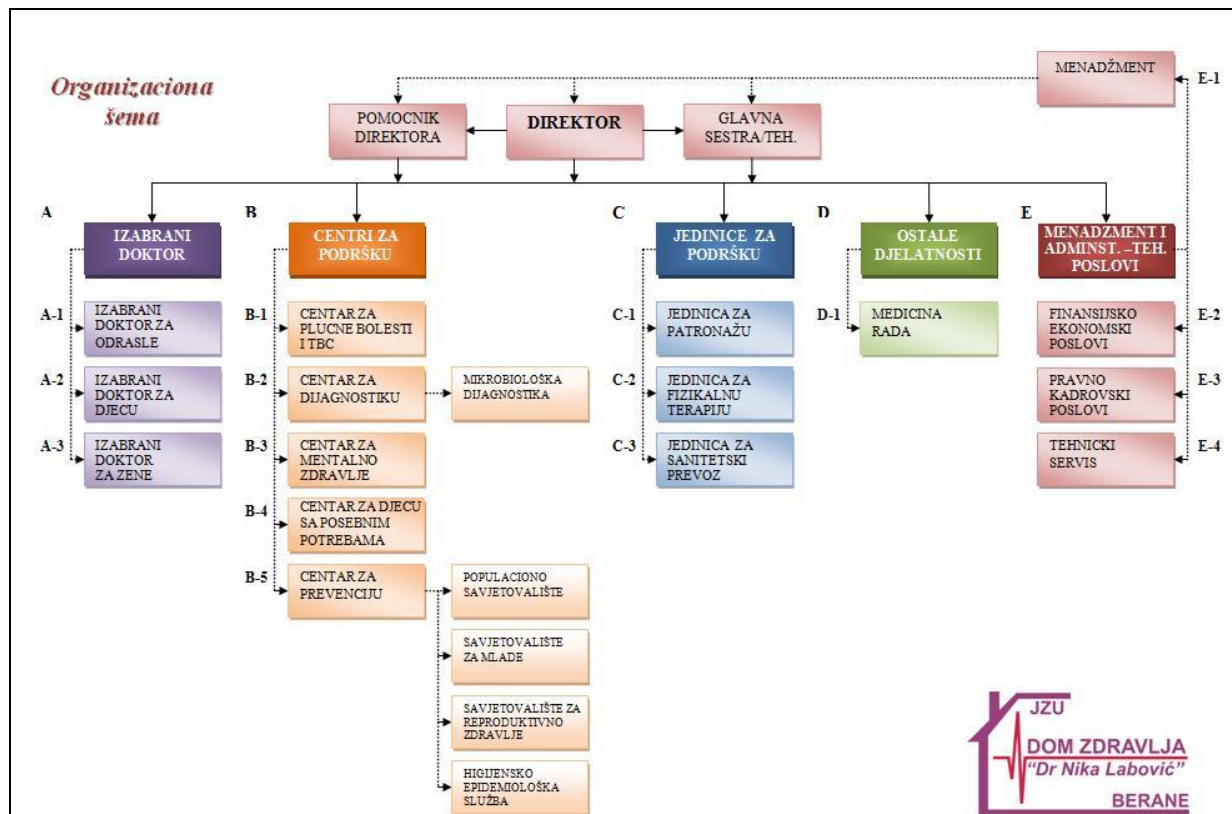
- 28 doktora medicine,
- 8 nemedicinskih radnika sa visokom stručnom spremom,
- 11 visokih medicinskih sestara/tehničara,
- 2 nemedicinska radnika sa višom stručnom spremom,
- 5 zdravstvenih radnika sa višom stručnom spremom,
- 55 zdravstvenih radnika sa srednjom stručnom spremom,
- 10 nemedicinskih radnika sa srednjom stručnom spremom.

U strukturi zaposlenih dominiraju žene sa 75,63 %, dok je prosječna starost zaposlenih 45 godina.

Organizaciona šema

U skladu sa Zakonom i internim aktima Dom zdravlja Berane čine organizacione jedinice:

- A) Izabrani doktori
 1. Izabrani doktori za odrasle
 2. Izabrani doktori za djecu
 3. Izabrani doktori za žene
- B) Centri za podršku:
 1. Centar za plućne bolesti i TBC
 2. Centar za dijagnostiku
 - a) mikrobiološka dijagnostika
 3. Centar za mentalno zdravlje
 4. Centar za djecu sa posebnim potrebama
 5. Centar za prevenciju
 - a) populaciono savjetovanište
 - b) savjetovanište za djecu
 - c) savjetovanište za mlade
 - d) savjetovanište za reproduktivno zdravlje
 - e) higijensko-epidemiološka služba
- C) Jedinice za podršku:
 1. Jedinica za patronažu
 2. Jedinica za fizikalnu terapiju primarnog nivoa
 3. Jedinica za sanitetski prevoz
- D) Ostale djelatnosti doma zdravlja:
 1. Medicina rada
 2. Sportska medicina
- E) Menadžment i administrativno-tehnički poslovi
 - a) Menadžment,
 - b) Finansijsko-ekonomski poslovi
 - c) Pravno kadrovski poslovi
 - d) Tehnički servis

Objekti

Za obavljanje svoje djelatnosti JZU Dom zdravlja „Dr Nika Labović“ Berane koristi četiri objekta.

U glavnom objektu Doma zdravlja, ukupne površine od 1.438 m², smještene su ordinacije izabranih doktora za djecu, izabranih doktora za odrasle i većina centara i jedinica za podršku.

U objektu Centra za reproduktivno zdravlje, u savremeno opremljenom prostoru ukupne površine od 250 m² smještene su ordinacije izabranih doktora za žene i Savjetovalište za reproduktivno zdravlje.

Objekat Zdravstvene stanice Petnjica raspolaže korisnim prostorom ukupne površine od

500m² i njemu se nalaze ordinacija izabranog doktora za djecu i dvije ordinacije izabranih dokora za odrasle.

U Lameli „B“ objekta Doma zdravlja u novoizgrađenom prostoru ukupne površine 650 m² smješteni su: Centar za djecu sa posebnim potrebama, Centar za mentalno zdravlje, Higijensko-epidemiološka služba, Mikrobiološka laboratorija, Jedinica za fizikalnu terapiju i Centar za prevenciju, odnosno Populaciono savjetovalište i Savjetovalište za mlade.

U cilju dostupnosti usluga primarne zdravstvene zaštite i stanovništvu ruralnih područja opština Berane i Petnjica, Dom zdravlja organizuje rad i u 8 povremenih seoskih ambulanti u opštini Berane: Donja Ržanica, Kaludra, Šekular, Vinicka, Gornje Zaostro i Štitari, Polica i Lubnice, kao i 5 povremenih seoskih ambulanti u opštini Petnjica: Trpezi, Vrbica, Tucanje, Bor i Savin Bor.

Vrste otpada

Opasni otpad u smislu zakonskih propisa je svaki otpad koji sadrži elemente ili jedinjenja koja imaju neko od sljedećih svojstava: eksplozivnost, reaktivnost, zapaljivost, nadražljivost, štetnost, toksičnost, infektivnost, kancerogenost, mutagenost, teratogenost, ekotoksičnost, svojstvo oksidiranja, svojstvo nagrizanja i svojstvo otpuštanja otrovnih gasova hemijskom ili biološkom reakcijom.

Infektivni otpad se definiše kao opasan medicinski otpad koji sadrži i/ili može sadržati mikroorganizme koji zbog svog tipa i koncentracije mogu izazvati bolest ljudi i životinja, a čine ga kulture i pribor iz mikrobioloških laboratorija, oprema, materijal i pribor koji je bio u kontaktu s krvlju i ostalim izlučevinama infektivnih pacijenata uključujući hirurške zahvate i

obdukciju, otpad od dijalize, infuzije i sličnih zahvata, transfuzije, otpad izolacije infektivnih pacijenata, rukavice i ostali pribor za jednokratnu upotrebu, kao i drugi otpad iz zahvata na pacijentima koji je potencijalno infektivan.

Oštri predmeti predstavljaju sav medicinski otpad s oštricama ili šiljatim završecima koji sadrži korišćene zaražene i potencijalno zaražene igle, lancete, štrcaljke, skalpele i tome slične oštre predmete koji su bili u kontaktu s pacijentom, s krvlju i ostalim izlučevinama pacijenata ili potencijalno infektivnim materijalom i može ozlijediti kožu na ljudskom ili životinjskom tijelu.

Farmaceutski otpad su svi lijekovi i ljekovite materije, uključujući i njihovu primarnu ambalažu i slične pomoćne materije koji su postali neupotrebljivi zbog: isteklog roka upotrebe, rasipanja, neuslovnog čuvanja ili bilo kog drugog razloga.

Klasifikacija otpada

Shodno Tehničkom uputstvu Bazelske konvencije (*Technical Guidelines on the Environmental Sound Management of Biomedical and Healthcare Wastes (Y1;Y3)*) kao i klasifikacija otpada u skladu sa Pravilnika o klasifikaciji otpada i katalogu otpada („Sl.list CG br. 59/13) u JZU Dom zdravlja "Dr Nika Labović" nastaju sljedeće kategorije medicinskog otpada:

Klasifikacija otpada u skladu sa Tehničkim uputstvom Bazelske konvencije		Klasifikacija otpada u skladu sa Pravilnika o klasifikaciji otpada i katalogu otpada („Sl.list CG br. 59/13)	
A	Komunalni otpad:	20	Komunalni otpad (kućni i slični komercijalni i industrijski otpad:
A 1	Otpad koji se može reciklirati (papir, nekontaminirana plastika, limenke ili staklo).	20 01	Odvojeno sakupljene frakcije
A 3	Ostali nerizični otpad.	20 03 01	Miješani komunalni otpad
B	Biomedicinski i medicinski otpad koji zahtijeva posebnu pažnju:	18	Otpad od zdravstvene zaštite ljudi i životinja...
B 2	Oštri otpad (igle – instrumenti) predstavlja potencijalni rizik od infekcija i povređivanja, pa se sa njim mora upravljati sa posebnom pažnjom.	*18 01 03	Otpad čije sakupljanje i odlaganje podliježe posebnim zahtjevima zbog sprječavanja infekcije
B 3	Farmaceutski otpad (ljekovi koji se ne mogu upotrebljavati zbog isteklog roka ili nekog drugog razloga i koji nijesu citotoksični i citostatični).	18 01 09	Ljekovi drugačiji od citotoksičnih i citostatičnih
B 5	Krv i derivati krvi koji mogu biti zaraženi patogenim mikroorganizmima te se tretiraju kao infektivni otpad.	*18 01 03	Otpad čije sakupljanje i odlaganje podliježe posebnim zahtjevima zbog sprječavanja infekcije

C	Infektivni i visoko infektivni otpad (čije sakupljanje i odlaganje podliježe posebnim zahtjevima zbog sprječavanja infekcije)	18	Otpad od zdravstvene zaštite ljudi i životinja...
C 1	Infektivni otpad.	*18 01 03	Otpad čije sakupljanje i odlaganje podliježe posebnim zahtjevima zbog sprječavanja infekcije
C 2	Visoko infektivni otpad - mikrobiološke kulture.	*18 01 03	Otpad čije sakupljanje i odlaganje podliježe posebnim zahtjevima zbog sprječavanja infekcije

Mjesta nastanka otpada

Otpad kategorije A nastaje u svim organizacionim jedinicama JZU Dom zdravlja „Dr Nika Labović“ Berane. To je opšti otpad iz kancelarija, kartonske kutije od ambalaže, sličan je onom iz domaćinstva i sa njim se ne mora posebno rukovati (između 70% i 90% otpada pripada ovoj grupi). Ovaj otpad **ne predstavlja rizik** unutar i van zdravstvene ustanove, te se sakuplja kao mješani komunalni otpad iz kategorije **20 03 01** Pravilnika o klasifikaciji otpada i katalogu otpada („Sl.list CG br. 59/13) i predaje na dalji upravljanje javnom komunalnom preduzeću.

Medicinski otpad podkategorije B2 nastaje u svim medicinskim organizacionim jedinicama ustanove i po klasifikaciji otpada u skladu sa katalogom otpada potpada u grupu otpada 18 odnosno u vrstu otpada ***18 01 03**. Ova vrsta otpada predstavlja potencijalni rizik od infekcija i povređivanja, pa se sa njim mora upravljati sa posebnom pažnjom.

Medicinski otpad podkategorije B3 nastaje jedino u apoteci ustanove i po klasifikaciji iz kataloga ova vrsta otpada potpada u kategoriju **18 01 09**. Čine ga lijekovi koji nijesu citotoksični i citostatični, a koji se ne mogu upotrebljavati zbog isteklog roka ili nekog drugog razloga i nijesu vraćeni proizvođaču na dalji tretman.

Medicinski otpad podkategorije B5 nastaje u prostorijama za intervencije i procedure kod izabranih doktora za djecu, odrasle i žene, jedinicama i centrima za podršku. U skladu sa klasifikacijom iz kataloga otpada potpada u kategoriju ***18 01 03**. Riječ je o medicinskim sredstvima i materijalima koji su došli u dodir sa krvlju ili derivatima krvi i koji mogu biti zaraženi patogenim mikroorganizmima te se moraju tretirati kao infektivni otpad.

Medicinski otpad podkategorije C2 nastaje isključivo u Mikrobiološkoj laboratoriji i po šiframa iz kataloga ovaj otpad potpada u kategoriju ***18 01 03**.

Potencijalni rizici

Planom upravljanja otpadom u JZU Dom zdravlja „Dr Nika Labović“ Berane definišu se procedure adekvatne za minimiziranje rizika od medicinskog otpada, uz pomoć kojih se u prvom redu štiti zdravlje stanovništva i smanjuje negativan uticaj medicinskog otpada na životnu sredinu.

Opasan medicinski otpad koji nastaje u JZU Dom zdravlja „Dr Nika Labović“ Berane predstavlja potencijalni rizik po životnu sredinu i zdravlje, a najznačajnije opasnosti su: infekcija, povređivanje, trovanje i zagađivanje zemljišta i podzemnih voda.

Sve osobe koje mogu doći u kontakt sa medicinskim otpadom izložene su potencijalnom riziku po zdravlje i to:

- medicinsko osoblje: ljekari, medicinske sestre, ostali medicinski i nemedicinski radnici,
- pacijenti u i van ustanove,
- zaposleni u preduzećima koji rukuju, prevoze i obrađuju medicinski otpad.

Mogući putevi prenošenja bolesti su: direktni kontakt, kontakt sa vektorima (prenosiocima bolesti), aerobna transmisija, zagađena voda i zagađena životna sredina.

NAČIN UPRAVLJANJA OTPADOM

(sakupljanje, privremeno skladištenje, lokacija, transport i obrada otpada)

Organizacija upravljanja otpadom, nadležnosti i odgovornosti zaposlenih

Direktor ustanove posebnim rješenjem imenuje članove tima za upravljanje medicinskim otpadom koji su zaduženi za izradu plana za upravljanje otpadom, sprovođenje svakodnevnih aktivnosti u ovoj oblasti i nadzor nad upravljanjem otpadom.

Tim za upravljanje otpadom čine rukovodioci organizacionih jedinica u kojima nastaju najveće količine medicinskog otpada, kao i zaposleni koji su direktno zaduženi za nadzor nad upravljanjem medicinskim otpadom.

Struktura upravljanja medicinskim otpadom - šema odnosa odgovornosti i obaveza u upravljanju medicinskim otpadom prikazana je na narednoj strani i sadrži obaveze ključnih članova osoblja uključenih u upravljanje medicinskim otpadom.

Direktor ustanove

U okviru sistema upravljanja otpadom, direktor ustanove zadužen je za slijedeće aktivnosti:

- da sastavi Tim za upravljanje otpadom i pripremi Plan za upravljanje otpadom;
- da rukovodi radom Tima za upravljanje medicinskim otpadom;
- da obezbijedi usklađivanje planskih dokumenta u skladu sa izmjenama propisa iz oblasti upravljanja otpadom;
- da usmjeri dovoljno finansijskih i ljudskih resursa za efikasno sprovođenje Plana upravljanja otpadom;
- da obezbijedi adekvatnu obuku za zaposlene i odredi lica odgovorna za koordinaciju i implementaciju kurseva obuke.

Tim za upravljanje otpadom

Tim za upravljanje otpadom koordinira i kontroliše sve aktivnosti upravljanja medicinskim otpadom u ustanovi. Osim što predlaže izmjene Plana, Tim nadgleda njegovo sprovođenje.

STRUKTURA UPRAVLJANJA MEDICINSKIM OTPADOM

DIREKTOR

- Odobrava propisan način upravljanja otpadom,
- Imenuje i rukovodi timom za upravljanje otpadom,
- Pruža finansijsku podršku,
- Obezbeđuje obuku osoblja.

TIM ZA UPRAVLJANJE OTPADOM

- Nadgleda sprovođenje Plana upravljanja otpadom,
- Prikuplja podatke i predlaže izmjene Plana upravljanja otpadom.

GLAVNA SESTRA/TEHNIČAR DOMA ZDRAVLJA

- Kontroliše vođenje evidencija o proizvedenom medicinskom otpadu,
- Brine se da srednje medicinsko osoblje zna da rukuje opasnim otpadom.
- Organizuje obuku zaposlenih u vezi prevencije i kontrole intrahospitalnih infekcija.
- Obučava medicinske tehničare i osoblje za održavanje čistoće o medicinskom otpadu.

REFERENT ZA NABAVKU LJEKOVA FARMACEUTSKI TEHNIČAR

- Sprovodi postupke i procedure odlaganja farmaceutskog otpada,
- Vodi računa o rokovima upotrebe lijekova i med. sredstava,
- Vodi evidencije o količinama i vrstama farmaceutskog otpada,
- Obučava medicinski kadar o farmaceutskom otpadu.

SANITARNI TEHNIČAR

- Kontroliše predaju otpada na dalju obradu ovlašćenim preduzećima (količine i vrste).
- Brine se da osoblje razdvaja i odlaže otpad u propisane kontejnere.
- Vršiti hemijsku dezinfekciju prostorija i opreme.

REFERENT ZA ZAŠTITU NA RADU

- Obezbijedi pravilan rad i održavanje opreme za razvrstavanje otpada na mjestu nastanka.
- Brine se da su odgovarajući kontejneri, kese, zaštitna oprema i oprema za prikupljanje i čišćenje dostupni u svakom trenutku.
- Obezbijeduje pisane procedure za nesrećne slučajeve i vodi evidencije nesrećnih slučajeva.

MEDICINSKO OSOBLJE

- Vršiti razdvajanje i odlaganje otpada u propisane kontejnere
- Vršiti obježavanje otpada na mestu nastajanja.
- Brinu da se kontejneri ne prepune, puknu ili ne predstavljaju bilo kakvu vrstu opasnosti po zdravlje.
- Odmah obavještavaju glavnog tehničara o nastanku neželjenog događaja.

OSOBLJE ZA ODRŽAVANJE ČISTOĆE

- Pakuju i vrše unutrašnji transport otpada do prostorije za mjerenje.
- Mjere količine otpada i vode evidenciju izmjerenih količina.
- Vršiti transport izmjerenih količina otpada do mjesta primopredaje ovlašćenom preduzeću.
- Odmah obavještavaju glavnog tehničara o nastanku neželjenog događaja

Glavna sestra/tehničar

Glavna sestra/tehničar ustanove odgovorna je za nadzor medicinskih sestara/tehničara i osoblja zaduženog za održavanje čistoće prilikom sprovođenja aktivnosti na prikupljanju, razdvajanju, obježavanju, transportu i privremenom odlaganju otpada.

Glavna sestra/tehničar:

- održava komunikaciju sa ostalim članovima tima, kako bi se obezbijedilo kontinuirano sprovođenje Plana upravljanja otpadom;
- obezbijeduje da medicinsko i osoblje zaduženo za održavanje čistoće bude upoznato i sprovodi propisane procedure i postupke upravljanja medicinskim otpadom;
- održava komunikaciju sa odgovornim sestrama/tehničarima pojedinih organizacionih jedinica i obezbijeduje koordinaciju aktivnosti nadzora i drugih faza upravljanja otpadom specifičnih za tu organizacionu jedinicu;
- osigurava da osoblje zaduženo za održavanje čistoće predviđenom dinamikom mijenja upotrebene kese i kontejnere odgovarajućim novim kesama i kontejnerima.
- obezbijedi da javno komunalno preduzeće odvozi komunalni otpad iz ustanove do deponije, sa odgovarajućom učestalošću,
- kontroliše evidencije o proizvedenom i izmjenom medicinskom otpadu;
- kontroliše dnevno unutrašnje sakupljanje otpada i njegov transport do mjesta mjerenja otpada.
- obezbijeduje pravilno korišćenje prostorije za mjerenje medicinskog otpada,
- organizuje obuku zaposlenih u vezi prevencije i kontrole intrahospitalnih infekcija.
- spriječava svako nekontrolisano odlaganje otpada iz ustanove.

Sanitarna sestra/tehničar

Sanitarna sestra/tehničar treba da:

- brine se da osoblje razdvaja i odlaže otpad u propisane kontejnere,
- obezbijedi da ovlašćeno preduzeće preuzima i odvozi medicinski otpad iz ustanove sa odgovarajućom učestalošću,
- kontroliše predaju otpada na dalju obradu ovlašćenim preduzećima (količine i vrste),
- vrši hemijsku dezinfekciju prostorija i opreme,
- organizuje povremenu hemijsku i mikrobiološku provjeru efikasnosti uređaja za sterilizaciju medicinskog otpada,
- na propisanom obrascu sačinjava mjesečni i godišnji izvještaj o proizvedenom medicinskom otpadu u ustanovi i dostavlja ga direktoru ustanove.

Referent za nabavku lijekova - farmaceutski tehničar

Referent za nabavku lijekova i sanitetskog materijala -farmaceutski tehničar odgovoran je za smanjenje količine farmaceutskog otpada na najmanju moguću mjeru i upravljanje farmaceutskim otpadom ustanove.

Obaveze farmaceutskog tehničara su da:

- bude u vezi sa odgovornim sestrama/tehničarima organizacionih jedinica, glavnom sestrom/tehničarem ustanove, kao i da daje savjete u skladu sa propisima i standardima u ovoj oblasti,

- sprovodi postupke i procedure upravljanja farmaceutskim otpadom,
- vodi evidencije o količinama i vrstama farmaceutskog otpada,
- osigura da je osoblje uključeno u rukovanje farmaceutskim otpadom dobilo adekvatnu obuku,
- obezbijedi da javno ovlašćeno preduzeće preuzima farmaceutski otpad iz ustanove sa odgovarajućom učestalošću.

Referent za zaštitu na radu

U okviru aktivnosti na upravljanju medicinskim otpadom, referent zaštite na radu treba da:

- obezbijedi pravilan rad i održavanje opreme za razvrstavanje otpada na mjestima nastanka,
- kroz kontakt sa referentom za nabavke osigura da odgovarajuća količina kesa i kontejnera za medicinski otpad, lične zaštitne opreme i kolica za transport, bude raspoloživa u svakom trenutku,
- obezbijedi da su svi zaposlenima na raspolaganju pisane procedure za nesrećne slučajeve, da su one na mjestima sve vrijeme, kao i da je osoblje upoznato sa aktivnostima koje treba preduzeti u ovim slučajevima,
- istraži i evidentira svaki nesrećni slučaj koji se odnosi na upravljanje medicinskim otpadom,
- primjenjuje ostale mjere zaštite na radu predviđene zakonom i aktima ustanove,

Medicinske sestre/tehničari

Medicinske sestre/tehničari:

- Vršerazdvajanje i odlaganje otpada u propisane kontejnere,
- Vršerobježavanje otpada na mestu nastajanja.
- Brinu da se kontejneri ne prepune, puknu ili ne predstavljaju bilo kakvu vrstu opasnosti po zdravlje;
- Sprovode mjere zaštite na radu i mjere spiječavanja pojava intrahospitalnih infekcija;
- Odmah obavještavaju glavnog tehničara o nastanku neželjenog događaja;
- Obavezni su da pohađaju sve kurseve za obuku medicinskog osoblja.

Osoblje zaduženo za održavanje čistoće

Osoblje zaduženo za održavanje čistoće treba da:

- Pakuje i vrši unutrašnji transport otpada do prostorije za mjerenje.
- Mjeri količine otpada i vodi evidencije izmjerenih količina.
- Odmah obavještavaju glavnog tehničara o nastanku neželjenog događaja
- Brine da se kontejneri ne prepune, puknu ili ne predstavljaju bilo kakvu vrstu opasnosti po zdravlje.
- Vršunutrašnji transport izmjerenih količina otpada do mjesta primopredaje ovlašćenom preduzeću.

Razdvajanje, sakupljanje i obježavanje medicinskog otpada

Razdvajanje otpada je praksa klasifikacije otpada u odgovarajuće tokove otpada odmah po nastanku (uz upotrebu posuda, plastičnih kesa i kontejnera različitih boja u zavisnosti od vrste otpada). Efikasno razdvajanje otpada na mjestu nastajanja je veoma značajno, jer štiti zdravlje zaposlenih i pacijenata, povećava bezbjednost pri rukovanju, smanjuje troškove i podstiče recikliranje. Miješanje opasnog i neopasnog otpada nije dozvoljeno.

Razdvajanje može značajno smanjiti količinu medicinskog otpada koja zahtijeva specijalizovani tretman.

Da bi odvojeno sakupljanje bilo moguće, medicinsko osoblje na svim nivoima, a posebno medicinske sestre i tehničari, treba da budu obučeni za razdvajanje otpada koji nastaje u njihovim organizacionim jedinicama.

Razdvojeni otpad treba staviti u kese za jednokratnu upotrebu odgovarajuće boje, koje su postavljene na specijalne držače ili smještene u plastične ili metalne kontejnere. Kese treba da budu dovoljno čvrste da izdrže unutrašnje ili spoljašnje mehaničko oštećenje i omoguće identifikaciju pojedinih kategorija otpada (u skladu da bojama ambalaže preporučene Nacionalnom strategijom prikazanim u narednoj tabeli).

OTPAD		SPREMIŠTE/ KONTEJNER/ POSUDA		
KATEGORIJA	VRSTA	TIP	BOJA I OZNAKA	KARAKTERISTIKA
Opasni	Infektivni otpad	Kontejner ili plastična vreća u držaču/posudi	Žuta sa oznakom „INFEKTIVNI OTPAD“	Osigurano protiv curenja
Visoko opasni	Određeni lijekovi i hemijski otpad	Kontejner ili plastična vreća u držaču/posudi	Žuta sa oznakom „VISOKO RIZIČNO“	Osigurano protiv curenja
Oštri predmeti	Igle, lancete...	Kutija koja se može zapečatiti	Žuta sa oznakom „OŠTRI PREDMETI“	Osigurano protiv probijanja i curenja
Opšti	Slično komunalnom otpadu	Plastična vreća ili kontejner	Crna	Bez posebnih zahtjeva

Svi kontejneri, posude i kese za sakupljanje infektivnog otpada moraju biti žute boje i obavezno moraju biti označeni međunarodnim simbolom za obježavanje otpada koji predstavlja biološku opasnost:

Sistem obježavanja razdvojenog otpada bojom, za usmjeravanje u određene tokove za tretman i odlaganje prikazan je u slijedećoj tabeli:

Oznaka bojom	Crna	Zelena	Žuta	Žuta
Oznaka			„Infektivni otpad“	“Farmaceutski otpad”
Tok otpada	Komunalni otpad	Otpad iz toka komunalnog otpada koji se može reciklirati	Infektivni medicinski otpad koji klasifikuje isključivo medicinsko osoblje	Opasni otpad koji klasifikuje isključivo farmaceutski tehničar
Vrsta otpada	Papirni ubrusi i maramice Nekontaminirani otpad Opšti otpad Neinficirani zavojni materijal	Novine Papir Konzerve Staklene boce Karton Čista ambalaža Plastične flaše	Zavojni materijal i tupferi zapriljani krvlju i tjelesnim tečnostima Laboratorijski infektivni otpad. Upotrijebljeni oštri predmeti (igle, sistemi za infuzije). Špricevi. Sterilisani visoko rizični mikrobiološki otpad. Kontaminirani predmeti.	Ljekovi i farmaceutske hemikalije sa isteklim rokom upotrebe.
Vrsta kontejnera	Crne kese ili odgovarajuće obježene kartonske kutije	Kese ili kutije koje su u skladu sa programom recikliranja	Žute kese i žuti kontejneri sa međunarodnim simbolom za biološku opasnost	U zaključanoj kutiji za lijekove Žuti kontejneri sa oznakom „Farmaceutski otpad“
Procedura sakupljanja	Sakuplja se unutar ustanove i odlaže u kontejnere javnog komunalnog preduzeća	Sakuplja se unutar ustanove i odlaže u posebne kontejnere do preuzimanja od strane specijalizovanog preduzeća	Sakuplja se unutar ustanove i predaje ovlašćenom preduzeću	Sakuplja se unutar ustanove i predaje ovlašćenom preduzeću
Postupak trajnog odlaganja	Deponija	Ponovna upotreba -reciklaža	Termičko-mehanička obrada pa odlaganje na deponiju	Obrada i uništavanje

Medicinski otpad razvrstava se na mjestu nastanka uz poštovanje slijedećih pravila:

- na mjestu nastanka otpada, mora biti dovoljan broj ambalažnih jedinica (kontejnera, držača, kesa i sl.);
- infektivni otpad treba da se pakuje u kese koje su kompatibilne sa utvrđenim procesom tretmana, po uputstvu preduzeća ovlašćenog za tretman;
- opasan i neopasan otpad ne smiju se miješati;
- ukoliko je greškom došlo do miješanja opasnog i neopasnog otpada, cjelokupna količina otpada se smatra opasnim;
- oštri predmeti treba da se sakupljaju zajedno, bez razlike da li su kontaminirani ili ne;
- lijekovi sa isteklim rokom trajanja treba da se hitno vrate u apoteku;
- osoblje koje rukuje otpadom mora nositi zaštitnu opremu;
- kese, kontejnere i drugu ambalažu treba puniti do tri četvrtine zapremine i zatim odlagati;
- kese sa infektivnim otpadom se vezuju vezivanjem dvostrukog čvora ili plastičnom sigurnosnom trakom, tako da ne mogu da se otvore u toku transporta;
- kontejneri moraju biti dobro zatvoreni (zatvorene žute kese i kontejneri se nikada ponovo ne otvaraju);
- ukoliko dođe do oštećenja kese, ona se stavlja u drugu, istu takvu kesu;
- u slučaju da se dogodi probijanje ambalaže potrebno je obezbijediti odgovarajuće čišćenje i dezinfekciju.

Na mjesta za razdvajanje medicinskog otpada treba postaviti uputstva za lica koja su zadužena za razdvajanje, identifikaciju i sakupljanje otpada.

Neophodno je da se kese i kontejneri prije transporta u prostoriju za mjerenje zatvore i označe etiketom sa podacima o mjestu, vremenu nastanka i sadržaju otpada. Etiketa za obježavanje sadrži i simbol za biološku opasnost i prikazana je na slijedećoj slici:

OPASNOST! INFEKTIVNI MEDICINSKI OTPAD	
Organizaciona jedinica mjesto nastanka otpada:	Datum:
	Vrijeme:
	Masa (kg.):
Ime osobe koja popunjava deklaraciju:	
Šifra iz kataloga otpada:	

Osoblje koje je zaduženo za održavanje čistoće treba da postupa sa žutim kesama posebno pažljivo, te da ove kese čuva odvojeno od drugog otpada.

Kontejneri za otpad treba da budu postavljeni kesama odgovarajuće boje kojom se obježava vrsta otpada koja se nalazi u njima.

Opasan medicinski otpad mora se do konačne obrade sakupljati i skladištiti u ambalaži koja ispunjavaju slijedeće uslove:

- nepropusna i zapečaćena kako bi se spriječilo širenje mikroorganizama,
- otporna na vlagu i mehanička oštećenja (spolja i unutra),
- neprovidna,
- dovoljno čvrsta da se ne može pocijepati ili rasprsnuti pod normalnim uslovima upotrebe i rukovanja,
- da je od materijala koji odgovara za odlaganje određene vrste otpada,
- pogodna za transport i skladištenje.

Lokacije prikupljanja otpada

JZU Dom zdravlja „Dr Nika Labović” nalazi se na adresi ul. Miljana Tomičića bb Berane, katastarska parcela broj 865/3 KO Berane.

Raspored mjesta za prikupljanje unutar ustanove, prikazan je u slijedećoj tabeli:

Vrste otpada	Lokacija	Uputstvo
Oštri instrumenti	- Ordinacije izabranih doktora - Mjesta za intervencije i procedure - Jedinice i centri za podršku	Koristiti žute plastične ili kartonske namjenske kutije Kutije sa oštrim instrumentima tretirati zajedno sa infektivnim otpadom
Infektivni otpad	- Ordinacije izabranih doktora - Mjesta za intervencije i procedure - Jedinice i centri za podršku	Koristiti žute kese Kese sa infektivnim otpadom se mjere u posebnoj prostoriji prije predavanja ovlaštenom preduzeću.
Opšti neopasni otpad	- Sve prostorije (i prostorije za pacijente)	Koristiti crne kese
Farmaceutski otpad	- Apoteka	Po mogućstvu koristiti dostavnu ambalažu uz propisano obilježavanje i mjerenje.

Mjere za bezbjedno upravljanje otpadom

Povrede na radu i oboljenja izazvana nepravilnim rukovanjem opasnim medicinskim otpadom mogu da nastanu dodiranjem sa zaraženim predmetima i opremom i izloženošću štetnim materijama.

Slijedeće kategorije zaposlenih su najviše izložene riziku i opasnostima po zdravlje uslijed rukovanja medicinskim otpadom: ljekari, medicinske sestre, farmaceutski tehničari i osoblje zaduženo za održavanje čistoće ustanove.

Potencijalne opasnosti od kontakta sa infektivnim otpadom su infekcije HIV-om, hepatitisom B i C, respiratornim i kožnim infekcijama. U lokalnoj sredini postoji nedovoljna svijest o opasnostima po zdravlje koje potiču od neadekvatnog postupanja sa kontaminiranim ili infektivnim otpadom.

Zbog relativno visokog rizika od infekcije, pri rukovanju infektivnim otpadom neophodno je da zaposleni koji rukuju opasnim medicinskim otpadom budu za to edukovani, da koriste ličnu zaštitnu opremu i da se redovno vakcinišu.

Potrebno je da se osoblje informiše o potencijalnim opasnostima koje nosi neadekvatno postupanje sa infektivnim medicinskim otpadom, potrebi i značaju imunizacije, obaveznom korišćenju lične zaštitne opreme i rigoroznom održavanju lične higijene.

Radnici koji rukuju medicinskim otpadom treba da imaju slijedeću ličnu zaštitnu opremu: radne kombinezone, zaštitne naočare, maske za lice i rukavice za jednokratnu upotrebu.

Minimalni zahtjevi koji se odnose na mjere prevencije povreda oštrim instrumentima i pojavom infekcije kao posljedice su:

- strogo poštovanje procedura rukovanja infektivnim otpadom, što uključuje i korišćene oštre instrumente,
- igle, lancete, skalpeli i drugi korišćeni oštri instrumenti odlažu se u namjensku kutiju ili plastični kontejner za tu namjenu,
- obavezno je nošenje zaštitnih rukavica.

U slučajevima kada je došlo do povrede korišćenim oštrim instrumentom, obavezno je sprovođenje profilaktičkih mjera, koje obuhvataju:

- pritiskom iznad rane istisnuti što je moguće više krvi,
- u slučaju uboda iglom izvršiti eksciziju mjesta uboda,
- ranu dezinfikovati,
- prijaviti povredu neposrednom rukovodiocu,
- zatražiti pregled krvi pacijenta, pri čijem je tretmanu došlo do povrede, na HBV, HCV i HIV,
- u skladu sa vremenom inkubacije obavljati pregled krvi povrijeđenog na HBV, HCV i HIV,
- stupiti u kontakt sa izabranim doktorom koji će procijeniti rizik od infekcije,
- popuniti protokol o povredi na radnom mjestu.

Neophodno je da sprovoditi i poseban program zaštite zdravlja radnika, što podrazumijeva: imunizaciju protiv hepatitisa B, profilaksu u slučaju kontakta sa infektivnim otpadom ili povrede korišćenim oštrim instrumentom i medicinski nadzor.

Mjere koje se sprovode u slučajevima izlivanja infektivnog medicinskog otpada

U toku rukovanja infektivnim otpadom uvijek može da dođe do prosipanja i kontaminacije okoline, čak iako su preduzete sve mjere prevencije. Osoblje mora da bude obučeno za postupanje u takvim situacijama.

U slučaju prosipanja infektivnog otpada neophodno je:

- evakuisati prostoriju ili područje gde se incident dogodio;
- zaustaviti dalje prosipanje i raznošenje infektivnog otpada;
- obavijestiti referenta za zaštitu na radu;
- utvrditi vrstu otpada;
- posuti dezinfekciono sredstvo koncentrično, počev od spoljne granice ka centru, po prosutom otpadu;
- nakon 30 minuta pokupiti prosuti otpad u žutu plastičnu kesu za infektivni otpad ili u kontejner za oštre predmete;
- u istu kesu staviti i pribor kojim je izvršeno čišćenje;
- izvršiti dezinfekciju kontaminiranog prostora;
- dekontaminirati oči i kožu i dezinfikovati ih odgovarajućim sredstvima;
- pružiti medicinsku pomoć ukoliko je potrebno.

Po završenoj sanaciji prostora, referent zaštite na radu je u obavezi da sačini izvještaj direktoru ustanove. Izvještaj o incidentu treba da sadrži slijedeće podatke: vrijeme i mjesto nastanka incidenta; detaljan opis nastanka incidenta; spisak osoblja uključenog u incident; preduzete mjere za sanaciju prostora i ostale važne informacije.

Pribor za čišćenje prosutog opasnog medicinskog otpada sadrži najmanje: metlu, zoger i krpu; plastičnu kantu sa poklopcem; dvije kese za sakupljanje infektivnog otpada; dezinfekciono sredstvo koje sadrži 1% hlora; gumene rukavice; deterđent; sundere/krpe; ličnu zaštitnu opremu uključujući zaštitne naočare, masku za lice, rukavice i vodootporna kecelju.

Mjerenje medicinskog otpada

Opasan medicinski otpad razvrstava se prema opasnim svojstvima na mjestima nastanka i odlaže u odgovarajuću ambalažu a potom transportuje unutar ustanove do prostorije za mjerenje medicinskog otpada.

Osoblje zaduženo za održavanje čistoće odgovorno je za unutrašnji transport kontejnera/kesa sa otpadom do mjesta mjerenja.

Mjerenje medicinskog otpada obavlja se u posebnoj prostoriji u glavnom objektu Doma zdravlja.

O izvršenom mjerenju osoblje zaduženo za održavanje čistoće vodi posebnu nedjeljnu evidenciju na sljedećem obrascu:

Mjesto nastanka otpada (org.jedinica.)	Kategorija otpada (šifra iz kataloga)	Količina otpada na dan (u kilogramima)							Količina otpada za sedmicu (u kg)
		Pon	Uto	Sri	Čet	Pet	Sub	Ned	
ID za djecu	18 01 03								
ID za odrasle	18 01 03								
ID za žene	18 01 03								
ZS Petnjica	18 01 03								
Mikrobiol. lab.	18 01 03								
Ukupnadnevna količina	18 01 03								

Evidenciju svojim potpisom ovjeravaju lica zadužena za predaju odnosno preuzimanje medicinskog otpada.

Sanitarni tehničar se stara o ispravnosti mjernih instrumenata i vrši kontrolu mjerenja medicinskog otpada.

Procjena godišnje količine otpada

Procjena godišnjih količina medicinskog otpada koji nastaju u JZU Dom zdravlja „Dr Nika Labović“ Berane za period 2016-2019.god. urađena je na osnovu prosječne količine otpada sakupljenih tokom perioda od prethodnih pet godina.

Procijenjeno je da će količina medicinskog otpada sa šifrom iz kataloga *18 01 03 na godišnjem nivou iznositi najviše 2.000 kilograma, odnosno 20 kilograma farmaceutskog otpada sa šifrom iz kataloga 18 01 09. Količina mješanog komunalnog otpada sa šifrom iz kataloga 20 03 01 procijenjena je na nivou 40.000 kilograma godišnje (jedan kontejner 750 kg nedjeljno).

Privremeno skladištenje medicinskog otpada

Zbog neposredne blizine postrojenja za tretman otpada ovlašćenog preduzeća (koje se nalazi u krugu Doma zdravlja Berane na udaljenosti od 20-tak metara od glavnog objekta), medicinski otpad nije potrebno privremeno skladištiti, već se on odmah nakon pakovanja i mjerenja predaje ovlašćenom preduzeću.

Transport medicinskog otpada

Zatvorene i označene žute kese i žute kutije za oštre instrumente, stavljaju se u plastični kontejner namijenjen transportu infektivnog otpada.

Kese sa prikupljenim infektivnim otpadom, propisno zatvorene i objeležene, stavljene u plastični kontejner, prevoze se do postrojenja ovlašćenog preduzeća, najmanje jednom dnevno, a po mogućstvu jednom u smjeni.

Za transport infektivnog otpada koriste se namjenski kontejneri od čvrste plastike, zapremine od najmanje 60 litara, koji nemaju oštre ivice koje bi mogle da oštete ambalažu i koji se lako čiste i dezinfikuju. U ove kontejnere se stavljaju zatvorene i objeležene kese sa infektivnim otpadom i/ili žute kutije sa oštrim instrumentima.

Infektivni otpad se transportuje najkraćim mogućim putem. Sve naljepnice na kesama i žutim kutijama treba da ostanu neoštećene poslije transporta.

Transport opasnog medicinskog otpada, od mjesta nastanka do mjesta mjerenja i mjesta predaje ovlašćenom preduzeću, mora se odvijati na takav način da ne dođe do oštećenja ambalaže i/ili rasipanja. Transportna sredstva kojima se prevozi opasni medicinski otpad ne smiju se koristiti u druge svrhe.

Lica zadužena za zbrinjavanje otpada treba da budu obučena za rukovanje medicinskim otpadom i da budu opremljena radnom odećom i ličnom zaštitnom opremom, u skladu sa propisima o zaštiti na radu.

Prije transporta sav otpad koji se predaje ovlašćenom preduzeću treba da se izmjeri i evidentira, kako bi se ti podaci koristili za ažuriranje Plana upravljanja otpadom.

Obrada medicinskog otpada

Planom JZU Dom zdravlja „Nika Labović“ Berane nije predviđena obrada medicinskog otpada, jer je dalje upravljanje otpadom sa šifrom 18 01 03 povjereno preduzeću „Ekomedica“ d.o.o. iz Podgorice, PIB: 02777762, koje vrši preradu i ostranjivanje medicinskog otpada u skladu sa rješenjem Agencije za zaštitu životne sredine broj UPI-1718/5 od 12.03.2013.godine na lokaciji krug Opšte bolnice Berane, katastarska parcela br. 865/1. Ovlašćeno preduzeće je u obavezi da prikupljeni opasni medicinski otpad u JZU Dom zdravlja „Nika Labović“ Berane, sakupi i obradi obezbjeđujući njegovu 100%-tnu sterilizaciju, da finalna materija bude suva, bez mirisa i neprepoznatljivog oblika, da kao takav ima karakteristike inertnog otpada koji se može odložiti na deponiju za neopasni otpad.

Sakupljeni farmaceutski otpad u JZU Dom zdravlja „Dr Nika Labović“ Berane sa šifrom otpada 18 01 09 na dalji tretman predaje se preduzeću „Hemosan“ d.o.o. iz Bara, PIB: 02160102, koje vrši preradu i ostranjivanje medicinskog otpada u skladu sa rješenjem Agencije za zaštitu životne sredine broj UPI-2589/9 i UPI-601/2 i UPI-984/2 na lokaciji Skladište opasnog otpada Hemosan Luka Bar, katastarska parcela br. 6500 Bar.

Sakupljeni mješani komunalni otpad sa šifrom 20 03 01 predaje se na dalji tretman i odlaganje javnom komunalnom preduzeću „Komunalno“ d.o.o. Berane.

Programi obuke zaposlenih

Politika upravljanja medicinskim otpadom ne može da bude efikasna ukoliko se ne primjeni pažljivo, dosljedno i sveobuhvatno. Neophodno je obučiti zdravstvene radnike i tehničko osoblje da ispune zahtjeve postavljene Planom za upravljanje medicinskim otpadom.

Glavni cilj takve obuke je da se poveća nivo svijesti o zdravlju, bezbjednosti na radu i problemima zaštite životne sredine, kao i o ulogama osoblja i njihovim svakodnevnim aktivnostima u ovom procesu.

U toku obuke potrebno je naglasiti posebnu ulogu i odgovornost zdravstvenih radnika u ukupnom programu upravljanja medicinskim otpadom.

Posebne aktivnosti obuke za povećanje nivoa svijesti treba da budu osmišljene za tri glavne kategorije osoblja: tim za upravljanje otpadom, ljekari i medicinsko osoblje odgovorno za implementaciju plana o upravljanju medicinskim otpadom i osoblje zaduženo za održavanje čistoće.

Kako postoje aktivnosti koje su neophodne na svim nivoima, počev od nivoa menadžmenta ustanove, onih koji proizvode otpad, kao i onih koji njime rukuju, obuka svake od ovih kategorija osoblja je jednako važna.

Svrha obuke je da smanji rizik od povređivanja tokom rukovanja otpadom i da podstakne efikasno upravljanje otpadom.

Programi obuke za upravljanje medicinskim otpadom treba da uključe:

- informacije o svim aspektima upravljanja medicinskim otpadom;
- informacije o ulozi i pojedinačnim odgovornostima svakog člana osoblja ustanove u implementaciji plana;
- tehnička uputstva, relevantna za ciljnu grupu, o primjeni prakse upravljanja otpadom;

- korišćenje propisane lične zaštitne opreme;
- strategije smanjenja količine nastalog otpada, razdvajanja, obježavanja i odlaganja.

Obuka za upravljanje medicinskim otpadom treba stalno da se organizuje, za sve nove zaposlene, kao dio njihove početne obuke, kao i u slučaju nabavke nove opreme.

O prisustvu na ovoj vrsti obuke, a na kraju svakog programa, trebalo bi da se svi polaznici ispitaju, kroz pitanja i odgovore, o čemu se vodi posebna evidencija.

Procjena troškova i izvori finansiranja

Za realizacije plana upravljanja medicinskim otpadom neophodno je obezbijediti realne procjene troškova različitih dijelova sistema za upravljanje medicinskim otpadom.

U slijedećoj tabeli date su procjene godišnjih troškova nabavke opreme, troškovi potrošnog materijala i lične zaštitne opreme.

Red. br.	Troškovi	Količina	Cijena sa PDV	Ukupna cijena sa PDV
1.	Oprema			
	Kontejner za transport otpada 140 lit. (žuti)	2	30,00 €	60,00 €
	Kontejner za farmaceutski otpad (žuti)	1	30,00 €	30,00 €
	Držači za kese	4	70,00 €	280,00 €
	Plastične kante 60 lit.	6	10,00 €	60,00 €
	Kante sa papučicom 20 lit.	30	5,00 €	150,00 €
2.	Potrošni materijal			
	Žute plastične kese 550x700mm 300 kom.	3	30,00 €	90,00 €
	Crne plastične kese 530x600mm 50 kom.	22	2,20 €	48,40 €
	Plastični kontejneri za oštre predmete 2 lit.	30	2,20 €	66,00 €
	Plastični kontejneri za oštre predmete 5 lit.	50	3,90 €	195,00 €
	Etikete –nalepnice A4 x 100 listova x 8 kom.	2	10,00 €	20,00 €
3.	Lična zaštitna oprema			
	Radni kombinezoni	12	15,00 €	180,00 €
	Zaštitne naočare 100 kom.	6	10,00 €	60,00 €
	Maske za lice 100 kom.	10	3,80 €	38,00 €
	Rukavice za jednokratnu upotrebu 100 kom.	10	3,20 €	32,00 €
4.	Troškovi preuzimanja otpada od strane ovlašćenog preduzeća šifra *18 01 03	2.000	2,20 €	4.400,00 €
5.	Troškovi preuzimanja otpada od strane ovlašćenog preduzeća šifra 18 01 09	20	2,08 €	41,60 €
6.	Obuka zaposlenih (seminar 30 učesnika)	3	250,00 €	750,00 €
7.	Štampanje uputstava	100	0,50 €	50,00 €
	UKUPNO:			6.551,00 €

Procjene su zasnovane na podacima o cijenama u momentu izrade plana.

MJERE

(za sprječavanje proizvodnje otpada ili smanjenje količine otpada i njegovog negativnog uticaja na životnu sredinu)

U okviru mjera za upravljanje otpadom zaposleni JZU Dom zdravlja „Dr Nika Labović“ Berane pridržavaju se sljedećih principa:

- spriječavanje nastanka otpada,
- smanjenje količine koja nastaje,
- ponovna upotreba (ambalaža),
- recikliranje i povraćaj energije,
- kontrolisano odlaganje.

U cilju izbjegavanja, odnosno minimiziranja stvaranja otpada u ustanovi sprovode se određene aktivnosti koje uključuju:

- redukciju količina otpada na izvoru - ograničavanje nabavke materijala koji stvaraju opasan otpad, odnosno zamjena istih sa podesnijim,
- korišćenje proizvoda koji mogu da se recikliraju,
- razdvajanje otpada - smanjenje količina opasnog otpada,
- dobra praksa primijenjena na upotrebu lijekova.

Količina otpada koji proizvodi ustanova zavisi, ne samo od veličine, vrste i količine usluga koje se pružaju, već i od spremnosti menadžmenta, obrazovanja i obuke osoblja, standarda usluga i infrastrukture ustanove.

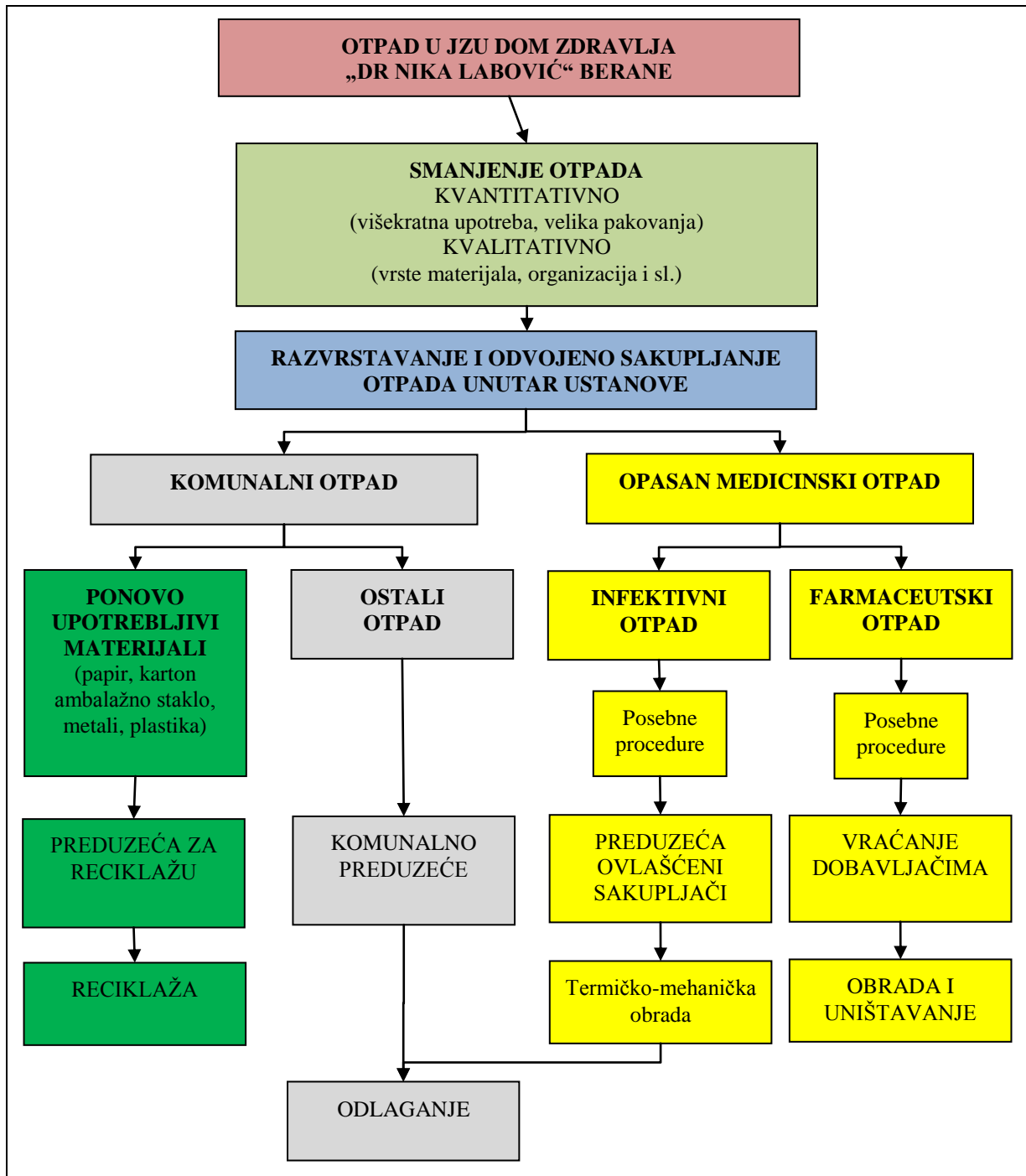
Svi zdravstveni radnici i saradnici imaju ulogu u procesu upravljanja otpadom i zato treba da budu dobro obučeni za njegovu minimizaciju i upravljanje. Snabdjevači lijekova trebali bi biti oni koji mogu obezbjediti brzu isporuku malih količina i koji prihvataju vraćanje neupotrijebljene robe.

Pravilno upravljanje apotekom spriječava nagomilavanje većih količina lijekova, kako bi se izbjegla pojava proizvoda sa isteklim rokom i smanjio otpad od ambalaže.

Gdje god je to moguće, ambalažu od medicinske opreme i lijekova treba ponovo koristiti, vodeći računa o tome da se može reciklirati samo onaj materijal za koji je dozvoljen taj postupak. Mogu se reciklirati: papir i karton, staklo, metalna ambalaža, plastični omoti i sl.

Koristeći pomenute principe u upravljanju medicinskim otpadom u ustanovi, potrebno je sprovoditi slijedeće postupke:

- ograničiti zalihe - naručivati češće manje količine količine lijekova,
- kupovati uglavnom od dobavljača koji prihvataju vraćanje lijekova sa isteklim rokom trajanja (naročito za određene vrste lijekova za koje postoji vjerovatnoća da se neće brzo utrošiti i da će duže stajati u zalihama),
- iskoristiti prvo lijekove sa najstarijim datumom proizvodnje,
- iskoristiti kompletan sadržaj iz svake bočice i kutije,
- mjesečno vršiti provjeru zaliha i datuma isteka roka upotrebe lijekova i reagensa,
- izbjegavati kontaminaciju (mješanje) neopasnog otpada infektivnim ili drugim opasnim supstancama,
- odvojeno sakupljati papir, staklo i plastiku, u cilju podrške programa reciklaže otpada.

Ovlašćeno lice proizvođača otpada

M.P.

DIREKTORKA

dr Zuhra Hadrović

CRNA GORA
VLADA CRNE GORE
AGENCIJA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE
02 Broj: UPI-93/5
Podgorica, 28.01.2016.godine
RV

Na osnovu člana 28 Zakona o upravljanju otpadom («Službeni list CG» broj 64/11), člana 196 Zakona o opštem upravnom postupku («Službeni list RCG», broj 60/03, i «Službeni list CG», broj 32/11), a postupajući po zahtjevu preduzeća J.Z.U. DOM ZDRAVLJA » Dr. NIKA LABOVIĆ«, Ul. Miljana Tomičića bb, Berane, broj 02-UPI-93/1-1) od 26.01.2016.godine, Agencija za zaštitu životne sredine donosi

RJEŠENJE

I Daje se saglasnost na Plan upravljanja otpadom preduzeću J.Z.U. DOM ZDRAVLJA » Dr. NIKA LABOVIĆ«, Ul. Miljana Tomičića bb, Berane, PIB 02012146, koji se odnosi na sledeće vrste otpada (oznaka i naziv otpada kao i planirana godišnja količina):

1. 18 01 03* otpad čije sakupljanje i odlaganje podliježe posebnim zahtjevima zbog sprečavanja infekcije (infektivni otpad) - 2 000 kg,
2. 20 03 01 miješani komunalni otpad - 40 000 kg,
3. 18 01 09 lijekovi drugačiji od 18 01 08* - 20 kg,

- Otpad pod rednim brojem 1 (oznake otpada : 18 01 03*) se predaje ovlašćenom sakupljaču, »Ekomedika« iz Podgorice.

-Otpad pod rednim brojem 3 (oznaka otpada: 18 01 09) se predaje ovlašćenom sakupljaču odnosno prevozniku otpada preduzeću »Hemosan« iz Bara.

Otpad pod rednim brojem 2 (oznaka otpada: 20 03 01) se predaje komunalnom preduzeću.

II Ukoliko dođe do promjene u količini i načinu upravljanja otpadom utvrđenim u planu upravljanja otpadom proizvođač otpada dužan je da obavijesti Agenciju radi dobijanja saglasnosti u roku od šest mjeseci od nastanka promjene.

III Saglasnost na Plan upravljanja otpadom izdaje se na period do 3 godine.

IV Proizvođač otpada je obavezan da, najkasnije do 31. marta tekuće godine, dostavi izvještaj Agenciji o proizvedenim i trajno zbrinutim (izvoz, predaja sakupljaču, trgovcu i prerađivaču) količinama otpada za prethodnu godinu.

OBRAZLOŽENJE

Shodno članu 28 stav 3 Zakona o upravljanju otpadom («Službeni list CG» broj 59/13) preduzeće J.Z.U. DOM ZDRAVLJA » Dr. NIKA LABOVIĆ«, Ul. Miljana Tomičića bb, Berane, podnijelo je zahtjev broj 02-UPI-93/1-1 od 21.01.2016.godine, ovom organu za izdavanje saglasnosti na Plan upravljanja otpadom za sledeće vrste otpada:

AGENCIJA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE • Environmental Protection Agency

IV Proleterske 19 • 81000 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 500 • Fax: +382 20 618 250
epamontenegro@gmail.com • www.epa.org.me

18 01 03* otpad čije sakupljanje i odlaganje podliježe posebnim zahtjevima zbog sprečavanja infekcije (infektivni otpad) - 2 000 kg,
20 03 01 miješani komunalni otpad - 40 000 kg,
18 01 09 lijekovi drugačiji od 18 01 08* - 20 kg,

Postupajući po predmetnom zahtjevu Agencija za zaštitu životne sredine je shodno odredbama člana 28 tačka 3 Zakona o upravljanju otpadom predmetni Plan upravljanja otpadom dostavila na mišljenje Sekretarijatu za komunalne poslove i saobraćaj Opštine Berane, koji nije imao primjedbi na isti.

Pregledom plana ustanovljeno je da isti sadrži podatke predviđene članom 27 Zakona o upravljanju otpadom i da projektovane mjere zaštite životne sredine obuhvataju, potrebne parametre za procjenu uticaja rada ovakvog preduzeća na životnu sredinu Crne Gore.

Rješenjem je naloženo proizvođaču otpada da za proizvedene količine otpada u toku prethodne godine dostavlja izvještaj Agenciji za zaštitu životne sredine, najkasnije do 31. marta tekuće godine, shodno Pravilniku o načinu vođenja evidencije otpada i sadržaju formulara o transportu otpada („Sl. List CG“, broj 50/12).

Takođe, rešenjem je, shodno članu 29 tačka 3 Zakona o upravljanju otpadom, utvrđena obaveza proizvođaču otpada da ukoliko dođe do promjene u količini i načinu upravljanja otpadom utvrđenim u planu upravljanja otpadom isti je dužan da obavijesti Agenciju radi dobijanja saglasnosti u roku od šest mjeseci od nastanka promjene.

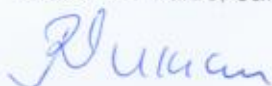
Shodno članu 29 Zakona o upravljanju otpadom Saglasnost na plan upravljanja otpadom data je na period do tri godine.

Imajući u vidu navedeno Agencija je odlučila kao u dispozitivu ovog rješenja.

Pravna pouka: Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Ministarstvu održivog razvoja i turizma, u roku od 15 dana od dana njegovog prijema, a preko ovog organa.

Obradio :

Radoman Vukić, sam.savjetnik I

Pomoćnik Direktora:

Ilija Radović, dipl. ing. tehn.

Dostavljeno:

Firmi JZU DZ „Dr. Nika Labović“
Ul. Milijana Tomičića bb, Berane
Ekološkoj inspekciji
Arhivi

DIREKTOR
Ervin Spahić

